

Stockholm 2019-04-24

RAPPORT gällande skriftliga ordningsbetyg i skolan.

Inledning

Den andra april fattade Utbildningsutskottet beslut om att uppmana regeringen att införa skriftliga ordningsbetyg i skolan. Beslutet om att uppmana regeringen till att införa skriftliga ordningsbetyg som en bilaga till terminsbetyget har mynnat ut i en kraftig debatt i media. Många är aktörerna som tagit ställning för eller emot. Politiker och tyckare har tävlat om att uttrycka åsikter som är starkare och mer kraftfulla än sina rivalers. Att debatten förs är bra och viktigt. Men då debatten skruvas upp tenderas den tyvärr också att flyttas. Bort från dem som den kommer att påverka - nämligen lärarna som ska sätta betygen och eleverna som ska motta dem. Med hänvisning till debatten kring förslaget av ordningsbetyg ville Vikarielärare undersöka hur förslaget mottogs bland verksamma inom skolan. Men en explorativ utgångspunkt för att söka bredare kunskap om synen på ordningsbetyg ställde Vikarielärare följande fråga till cirka 7 tusen aktiva lärare:

Då debatten om ordningsbetyg dragit igång tänkte jag undersöka hur vi lärare faktiskt tycker och tänker. Rösta och kommentera gärna - men håll god ton!

Lärarna gavs tre svarsalternativ:

Nej - ordningsbetyg är det inte vi behöver:

Ja - ordningsbetyg är precis vad som behövs:

Annat - se min kommentar

Lärarna kunde endast välja ett av alternativen. Vid svaret "Annat- se min kommentar" krävdes också att läraren lämnade en kommentar. Om läraren valde något av de andra alternativen behövdes ingen kommentar lämnas- men uppmuntrades. Lärarna hade möjlighet att rösta och kommentera under en begränsad tidsperiod på fyra dagar. Resultatet av undersökningen var slående och mycket tydligt. Och presenteras nedan.

Nej - ordningsbetyg är det inte vi behöver:	361
Ja - ordningsbetyg är precis vad som behövs:	63
Annat - se min kommentar:	4

Totalt: 428

Nej	84 %
Ja	15 %
Annat	1 %

Vi kan här se en tydlig trend bland de svarande lärarna. En kraftig majoritet anser inte att skriftliga ordningsbetyg är rätt väg att gå. Vi kan se att de tillfrågade lärarna i stor utsträckning inte vill införa skriftliga ordningsbetyg. Endast 15% av lärarna tycker att skriftliga ordningsbetyg är rätt väg att gå och färre än 1% har andra förslag. För att nyansera undersökningen kommer vi också presentera några av de anledningar som angetts för att inte införa och för att införa skriftliga ordningsbetyg. Nedan presenteras några av de cirka 40 kommentarerna som lämnades. Kommentarna nedan utgör ett representativt urval av de vanligaste förslagen.

Lärare 1: *“Jag anser inte att det är en bra lösning med ordningsbetyg. Vem kommer att sätta kriterierna för vad som skall räknas som "ordning" och kommer då dessa kriterier att vara lika tolkningsbara som de kunskapskrav vi har idag? Om en elev exempelvis anses ordningsam hos en lärare, men inte hos en annan, vilket betyg skall då sättas på eleven? Ordningsbetyg i sig löser inte de faktiska problemen med stök i skolorna utan skapar bara ytterligare en administrativ uppgift för personalen.”*

Lärare 2: *“Jag känner att risken blir att vi straffar dem istället för hjälper dem. Kanske blir ett kvitto för dem att de inte passar in eller trivs ex. Kan bidra till sämre klassrumsklimat tänker jag och sämre relation mellan lärare och elev.”*

Lärare 3: *“På folkhögskola är "social förmåga" en av faktorerna som bedöms i omdömessättningen.*

Där inkluderas:

- Deltagande i grupper och aktiviteter
- Bidrag till sammanhållning, ett positivt arbetsklimat och goda relationer
- Uppvisande av förståelse och respekt för gemensamma överenskommelser och umgängesformer
- Uppvisande av respekt för människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet

Fördelar: Social förmåga är en viktig förmåga att utveckla. Och när det finns som uttalad målsättning så har lärarna ett ansvar att skapa förutsättningar för att den kan utvecklas. Vill påstå att folkhögskolor överlag är framgångsrika när det kommer till att få människor att komma ut ur sina skal och utvecklas som sociala och ansvarstagande varelser, efter sina egna förutsättningar.”

Lärare 4: *“Jag tycker ordningsbetyg är ett bra statement. Självklart räcker inte det, Men vi kanske kan stävja att vi blir anmälda när vi vill ge andra elever ordning lugn och trygghet med hjälp av detta. En tanke bara. Är rätt förskonad mot hot och kränkningar men har följt den katastrofala utvecklingen på nära håll. Ett redskap för oss.*

Jag gör mitt jobb i skolan och kan inte och vill inte uppfostra föräldrar. Ordning och reda respekt och disciplin är ledord för mig för att kunna genomföra en trygg undervisning för alla elever. Ordningsbetyg kan vara en början om vi tror på det”

Lärare 5: *“Ordningsbetyg löser inte problemen med oordning, därför behövs de inte. Tvärtom stigmatiserar det.”*

Lärare 6: *”Vi har stora ordningsproblem i svensk skola och det går ut över de absolut svagaste eleverna. Ordningsbetyg är ett instrument för att komma till rätta med det, säger Liberalernas partiledare Jan Björklund.”*

Min erfarenhet är att de elever som utgör ett ordningsproblem också har en tendens att bry sig om betyget i mindre utsträckning än de elever som inte utgör ett ordningsproblem. Som instrument att komma till rätta med ordningsproblem är nog ordningsbetyg mindre effektiva.

Att en elev är ett ordningsproblem påverkar redan betygen (både explicit och implicit) eftersom eleven rimligtvis inte får ut lika mycket av skolan som andra får. Dessutom, elever som utgör ordningsproblem riskerar också att utvisas från lektioner i större grad, vilket också är till elevens nackdel gällande kunskapsinhämtning och betyg. Det finns alltså disciplinära åtgärder som har påverkan på elevens betyg vilket borde göra ordningsbetyg onödigt.”

Lärare 7: *”Klart ordningen kan och bör förbättras, både för elevernas och lärarens arbetssituation. Men ett ordningsbetyg tror jag mest leder till ökade arbetsuppgifter och risken är att det kommer bygga på subjektivitet vilket i sin tur leder till ökad otydlighet. Nej till ordningsbetyg Ja till mer ordning i klassrummet.”*

Genom att analysera kommentarerna kan vi skapa oss en bild av vilka anledningar som framförs av lärarna.

För de lärare som är negativa till ordningsbetyg framförs ofta argument om hur kriterierna ska se ut. Det vill säga utifrån vad ska eleverna betygsättas? Lärarna framhåller att att betygsättningen kommer bli mycket subjektiv. Lärarna lyfter även fram att skriftliga omdömen kommer leda till mer administrativt arbete utan att bidra till mer ordning i klassrummen. Flera lärare lyfter också risken med att skriftliga ordningsbetyg kan verka stigmatiserande och stämpla redan svaga elever. Något som i sin tur kommer att leda till än större problem för dessa elevers kunskapsinhämtning.

De lärare som istället lyfter fram ordningsbetygen som något positivt trycker å sin sida på att ordningsbetygen kan vara ett verktyg för att komma stöket i klassrummen. En av lärarna drar också en parallell till folkhögskoleundervisningen och kopplar ihop skriftliga ordningsbetyg med social förmåga. Läraren nämner också vilka aspekter som inkluderas i förmågan sociala förmåga.

Vilka är Vikarielärare?

Vikarielärare är ett tjänsteföretag inom skelsektorn som arbetar med kvalitetstjänster som rekrytering, bemanning, provrättning, planering och fortbildning. Vikarielärare producerar även en stor del läromedel samt är inblandade i den skolpolitiska debatten genom stora mängder debattartiklar. Under årens lopp har vi gått mer och mer åt att bli en utbildningsaktör som rådgiver och stödjer pedagoger och skolledare. Men såväl material (podcasts, läromedel, know how) som med goda råd och stöd. Då vi dagligen är kontakt med stora mängder lärare och skolledare så besitter vi en unik insikt kring hur opinionen i skolsverige blåser.

Vikarielärare har sitt huvudkontor i Stockholm och lokalkontor i Göteborg och Malmö.

Vill ni veta mer eller beställa en egen undersökning?

Om ni som organisation vill veta mer så börja prenumerera på vårt nyhetsbrev. Ni anmäler **här**. Veckovis skickar vi ut nya information kring utbildningssverige - trender, pedagogiska metoder och annat som är populärt och hett just nu. Om ni hellre vill beställa en egen undersökning och ta del av vår breda kunskap så bokar vi gärna in ett möte med er. Tveka inte att höra av er.

Elias Glaveby
elias@vikarielarare.se
08-121 48 793

www.vikarielarare.se